

VERN OM LIVET

MENNESKEVERD NR 2 2015

Ole Paus ønsker

mer

menneskeverd

● *Gravid som 16-åring*
side 3

● *Kunnskap bygger holdninger*
side 8

● *- Får møte familier som oss*
side 12

VERN OM LIVET

Medlemsblad utgitt av Menneskeverd.
Nr 2, 2015

Generalsekretær og ansvarlig redaktør:
Liv Kjersti S. Thoresen
liv@menneskeverd.no

Redaktør:
Kristin Wennemo Malmin
kristin@menneskeverd.no

Adresse:
Storgaten 10 b, 0155 Oslo
22 34 09 00
post@menneskeverd.no
www.menneskeverd.no

Layout: Hilde Graatrud MacDesign
Forsidefoto: Siv Dolmen

Gaver til Menneskeverd:
3000.15.51228

Menneskeverds styre:
Svein Granerud, styreleder
Elisabeth Løland, nestleder
Tore N. Forset, styremedlem
Magne Supphellen, styremedlem
Grete Yksnøy Martinsen, styremedlem
Kirsten Grindheim Stenevik, styremedlem
Haavar Simon Nilsen, styremedlem
Bjarte Vikingstad, 1. vara
Gunnhild Hals, 2. vara

Rådgivende utvalg:
Faglig etisk, pedagogisk og markedsutvalg

Opplag:
11.500

Menneskeverd er Norges eneste livsvern-organisasjon og jobber for å fremme livsrett, likeverd og livshjelp. Vi vil synliggjøre verdien av ethvert menneskeliv: Fra før vi er født, ved nedsatt funksjonsevne og ved livets avslutning.

Menneskeverd har to hovedroller: For det første vil vi gjennom aktiv formidling bygge kunnskap og holdninger og motivere til innsats for menneskeverdet. Dermed vil vi være et kompetansesenter for dem som søker kunnskap om våre temaer.

Menneskeverd bygger sitt arbeid både på det kristne menneskesynet og på Lejune-erklæringen som begge sier at alle menneskeliv er like mye verdt.

Synspunkt som kommer til uttrykk i Vern om Livets artikler og reportasjer står for forfatterens/ intervjuobjektets egen regning. Menneskeverds meninger kommer til uttrykk gjennom lederen og kommentarer skrevet av personer i Menneskeverds stab.

Vern om Livet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk.

ISSN: 0333-158X

VERN OM LIVET NR 2 2015

Et hjerte som slår

Visste du at hjertet til barnet i mors mage begynner å slå etter bare 21 dager? Da Rebecca og Kristian så et hjerte som slo på ultralyd i uke 8, visste de at de måtte beholde barnet sitt. Det var ikke planlagt, hun var bare 16 år, men fast bestemt på å fullføre svangerskapet.

Det å se et hjerte som slår, viser at det er liv, og gjør inntrykk.

Hva hadde skjedd med vår kollektive bevissthet rundt ufødt liv om vi tok innover oss hva det innebærer at barnets hjerte slår så tidlig? I Menneskeverd jobber vi daglig med å spre saklig informasjon om hvor tidlig barnet utvikles. Barnet i mors mage er uendelig verdifullt helt fra den tidlige start! Det er et biologisk faktum at den genetiske koden settes i befruktningsøyeblikket, dette er livets startpunkt.

Denne våren lanserte vi vårt nye undervisningsverktøy på nett, «Menneskeverd & Etikk», til bruk i skole og konfirmantarbeid. Målgruppen er 13–16 år, men det kan også brukes til ungdomsgrupper generelt. Vi er spesielt glade for å ha fått laget en film om fosterets utvikling. «Ditt første øyeblikk» viser på fascinerende vis de ni første månedene av ditt liv – på fem minutter. Disse første månedene er fantastisk spennende, og i dag har vi så mange muligheter til å ta en titt inn i livet som leves der inne i livmoren – lenge før barnet blir født. Som jordmor er jeg helt overbevist om at økt kunnskap om hvor tidlig et foster er utviklet, på sikt gjør noe med holdningene våre til dette lille barnet.

TNS-Gallup gjennomførte en undersøkelse for oss rett før jul i fjor, der spørsmålet som ble stilt var: Når mener du menneskelivet får sin verdi? Hele 29 prosent av befolkningen mener at livet får verdi ved befruktningen, eller når hjertet slår tre uker senere. Dette er gledelige tall, for de viser at det er mange i Norge som er enige med oss i at mennesket får sin verdi helt i begynnelsen av svangerskapet. Samtidig viser resultatet at vi må fortsette å formidle biologiske sannheter og reelle fakta om hva som skjer med fosteret tidlig i svangerskapet. Vi har tro på at kunnskap endrer holdninger.

Visjonen vi jobber etter i Menneskeverd, er et samfunn som prioriterer livsrett, likeverd og livshjelp høyest. Derfor arbeider vi aktivt for å styrke vernet om menneskelivet fra befruktning til naturlig død, og for spesielt sårbare grupper.

Hvis vi ikke kjemper for menneskelivet, hva er verdt å kjempe for da?

Liv Kjersti S. Thoresen

Generalsekretær

Menneskeverds stab

Kristin W. Malmin
Informasjonsansvarlig

Helene Pederstad
Ungdomskonsulent

Audun Rensel
Markeds- og administrasjonskonsulent

Anne Kari Sorknes
Administrasjonssekretær

Elisabeth Qvale
Hovland
Trainee

Henry Grindheim
Regnskapsansvarlig

– Det er fantastisk å våkne opp til smil fra Charlie, forteller Rebecca.

–Vi så et hjerte som slo

Rebecca var bare seksten år da hun ble gravid. Flere rundt henne mente hun burde ta abort, men Rebecca ville bære frem barnet. En ultralydtime åtte uker ut i svangerskapet ble avgjørende.

Tekst og foto: **Kristin W. Malmin**

En februar dag i 2014 sitter Rebecca Gundersen på gulvet på baderommet i leiligheten til kjæresten Kristians far. Hun er 16 år, kjæresten er 22. Selv om hun har kjent seg kvalm og uvel i flere dager og har mistanke om at hun er gravid, kan hun likevel ikke tro det graviditetstesten nettopp har fortalt henne: At hun

er gravid. Svært mange tanker flyr gjennom hodet hennes.

– Det gikk ikke helt opp for meg med en gang. Det var jo et sjokk. Jeg ble både redd og glad på samme tid, forteller Rebecca når vi møter henne litt over et år etter denne hendelsen. →

– I begynnelsen satt jeg bare og så ut i rommet. Da jeg gikk inn til Kristian og fortalte hva som hadde skjedd, begynte han bare å gråte.

– Gråte?

– Ja, fordi han ble så glad. Og da ble jeg også glad, selv om jeg hadde svært mange tanker i hodet samtidig. Men jeg tenkte: Dette vil jeg, forteller Rebecca.

Ble rådet til å ta abort

Leiligheten den lille familien nå deler på Hundvåg utenfor Stavanger, bærer tydelig preg av hvem som er midtpunkt: Lille Charlie, som ble født 30. oktober i fjor. Her er vugge, barnestol, bamser og rangler, og Charlie har sitt eget soverom som Rebecca nøye har innredet. På veggen henger et innrammet bilde med minner fra da Charlie ble født.

– Du var aldri i tvil om at du ville bære fram barnet?

– Da foreldrene våre fikk vite om graviditeten, rådet de

Det var jo et sjokk å bli gravid. Jeg ble både redd og glad på samme tid.

oss til å ta abort. De argumenterte blant annet med at vi var unge, og at det kom til å bli dyrt, forteller Rebecca.

Men paret stod på sitt, og sa til hverandre: Dette greier vi.

Rebecca og Kristian ønsket å se den lille i magen. Allerede åtte uker ut i svangerskapet bestilte de time hos gynekolog, selv om det kostet dem tusen kroner.

– Vi ville se det. Og vi så et hjerte som slo.

Om Rebecca og Kristian hadde vært i tvil om de burde ta abort, ble all tvil nå feid til side:

– Da vi så at hjertet slo, tenkte vi: Nei, vi kan ikke ta livet av ungen vår, forteller Rebecca.

Hun legger til at familiene deres selvsagt er glad i Charlie, og at nå er alt bra i forholdet til foreldrene.

Fikk hjelp av Jentehjelpen

Via Facebook fikk Rebecca vite om *Jentehjelpen*, som er et gratis tilbud til gravide som ønsker å beholde barnet, og som trenger støtte fra en jentehjelper i nærområdet.

– Jeg meldte meg inn i *Jentehjelpen*, og fikk en svært hyggelig dame som har gitt meg masse hjelp. Hun fulgte meg tett opp –

– Når du blir mor, blir du et nytt menneske, forteller Rebecca Gundersen som blir 18 år i august.

på hver jordmor-time ble hun med, hun hjalp meg da jeg var sliten, og hun sendte tekstmeldinger for å høre om jeg hadde det fint.

Rebecca forteller at denne damen var årsaken til at hun klarte å glede seg til å bli mamma.

– Hun motiverte meg, og sa at jeg hadde masse å se frem til. Jeg tror ikke jeg hadde klart dette så bra uten henne.

Rebecca ble også med i *Amathea*, som er en veiledningstjeneste for gravide.

– Mamma meldte meg inn i *Amathea*. Der fikk jeg støtte for at det er mitt eget valg å bære frem barnet.

Bodde på internat

Da Rebecca gikk gravid, var hun elev i første klasse ved Trygghem videregående skole på Jæren, som er en internatskole.

– Jeg var mye kvalm, og mye borte fra undervisningen. Men

Planlegger utdanning

Nå har Rebecca et fri-år fra skolen. Til høsten begynner hun på igjen, på en videregående skole i nærheten av der hun bor nå. Charlie har fått barnehageplass, selv om han egentlig ikke hadde rett på det. Planene for utdanning videre er klare:

– Jeg har veldig lyst til å bli jordmor, forteller Rebecca.

– Går du glipp av noe ved å få barn så tidlig?

– Når du blir mor, blir du et nytt menneske. På en måte har jeg blitt mer moden enn mine jevnaldrende venner. Jeg vil først og fremst være hjemme med Charlie, og jeg har heller aldri vært et «feste-menneske». Mange sier: «Du går glipp av ungdomstida», men jeg føler ikke det. Dessuten kan jo Kristian og jeg gi hverandre litt fritid.

Rebecca legger til at hun ikke vil oppfordre andre til å bli gravid så tidlig.

– Min graviditet var jo heller ikke planlagt. Det er travelt, men samtidig er det helt fantastisk. Bare det å våkne opp til at han ligger og smiler til deg ... Rebecca ser drømmende ut i rommet, før hun tar imot lille Charlie som har vært på trilletur med pappa Kristian. Hun kler på Charlie en utedress, og gjør han klar for fotografering utenfor leiligheten på Hundvåg.

Charlie smiler og ler og liker all oppmerksomhet han får.

– Jeg tenkte at det kom til å bli kjekt å bli mor. Men det er mye bedre enn forventa. ●

det var en snill dame som jobbet der, som jevnlig kom inn til meg med mat.

Rebecca prøvde å holde graviditeten hemmelig for de andre på skolen.

– Men da de fant det ut, fikk jeg bare snille kommentarer, forteller hun.

Da Rebecca var tretten uker på vei, fikk de besøk av ungdomskonsulenten i Menneskeverd, Helene Pederstad.

– Jeg var så kvalm og dårlig, og hadde egentlig ikke lyst til å gå på undervisning. Men læreren min, som visste om graviditeten, sa at jeg *måtte* komme, for dette var til meg.

– Det var så godt å høre på det Helene sa, det var som om hun snakket om meg. Hun fortalte blant annet om *Jentehjelpen* og *Amathea*, som jeg allerede kjente til. I pausen måtte jeg gripe tak i henne og si: «Helene, jeg er gravid!»

– Hjelpen jeg fikk gjennom Jentehjelpen var årsaken til at jeg gledet meg til å bli mamma, forteller Rebecca.

– Tøffe Rebecca

– Det var spennende å følge Rebecca. Jeg gjorde noen erfaringer med helsevesenet som jeg ikke synes om, forteller Olga Jorunn Harbo. Hun var jentehjelpen som fulgte Rebecca gjennom graviditeten.

Olga Jorunn Harbo fra Nærbø var med Rebecca på hver eneste time på helsestasjonen. Noe av det som overrasket henne, var hvor mange ganger Rebecca ble presentert for muligheten til å ta abort.

– Rebecca hadde bestemt seg for ikke å ta abort. Likevel møtte hun valget så mange ganger. Hun måtte forsvare valget sitt gang på gang, og det synes jeg var enormt tøff, forteller Harbo.

– Jeg forstår at de må presentere valget, men Rebecca hadde tatt et valg, og da skal det være unødvendig å på nytt og på nytt gjøre henne oppmerksom på at hun har mulighet til å ta abort. For Rebecca er det jo tøff nok å være 16 år og bli gravid, og å stå for valget. Jeg synes Rebecca var så tøff som var så tydelig på hva hun ville, og at hun stod på valget sitt, forteller Harbo.

– Hva er grunnen til at du er med i Jentehjelpen?

– Motivasjonen min er det at jeg kan få være med å hjelpe en person som vil bære frem det livet som er skapt. Jeg ønsker å være til støtte, og jeg kan bidra med min erfaring. Jeg har barn selv, og en søster som ble gravid som 17-åring. Det er enormt verdifullt å være med i Jentehjelpen, forteller Harbo.

Olga Jorunn Harbo.
Foto: Privat

Støttetiltak for gravide og (unge) foreldre

- **Amathea.no** – gir gratis veiledning til gravide og usikre (nasjonalt).
- **Jentehjelpen.no** – støtte til deg som ønsker å beholde barnet (nasjonalt).

Alle gravide har krav på økonomisk støtte. Her er en oversikt:

- **Svangerskapspengene** gis fra det tidspunktet du må avbryte arbeidet, og fram til tre uker før forventet fødsel, dersom arbeidet kan medføre risiko for skade på fosteret. Du må ha vært i arbeid i minst fire uker for at du skal ha rett til svangerskapspengene.
- **Fødselspengene** gis til kvinner som har hatt pensjongivende inntekt (eller arbeidsledighetstrygd, sykepenger) i minst seks av de ti siste månedene før stønadsperioden. Stønadsperioden utgjør 44 uker med full lønn eller 54 uker med 80 prosent av full lønn. Noen av stønadsukene må tas ut av mor, noen av ukene er forbeholdt far.
- **Engangsstønad** gis ved fødsel og adopsjon dersom du ikke har rett til fødsels- eller adopsjonspenger. Fom. 1. januar 2014 er beløpet kr 38 750,- per barn.
- **Barnetrygd** gis for alle barn inntil de er fylt 18 år. Ordinær sats månedlig per barn er kr 970,-
- **Kontantstøtte** kan gis for barn mellom ett og to år eller for adoptivbarn som ikke har begynt på skolen. Du kan maksimalt få støtte i 11 måneder. I dag er støtten for barn i alderen 13 til 18 måneder på kroner 5 000,-. For barn fra 19 til 23 måneder er støtten på kroner 3 303,-
- **Studenter** har rett til støtte de siste seks månedene før fødselen. Du kan få økonomisk hjelp fra lånekassen i 42 uker. Er du aleneforsørger har du rett til overgangsstønad. Full månedlig ytelse er kr 16.538 (brutto). Det finnes også barnehagetilbud og bostøtte for studenter.
- Les mer på www.nav.no og www.sio.no

Ekstra støtte:

- **Home-Start** familiekontakten – Hjelp til barnefamilier (nasjonalt)
- **LifeHouse.no** – bolig for gravide (Elverum)
- **Nanna Maries Hjem** – Familiehus for foreldre og barn (Oslo)
- **Frelsesarmeen** barne- og familievern (nasjonalt) og kortidsboliger (Oslo)
- **Marte nettverkssenter** (Røde Kors) – for eneforsørgere og barna deres (Oslo)

Dom understreker det ufødte barns verdi

I mars i år ble en 25 år gammel mann fra Trøndelag dømt til seks års fengsel for å ha forårsaket en abort. Han forsøkte først å presse ekskjæresten til å ta abort, men da hun nektet, blandet han abortpiller i en smoothie, noe som førte til at barnet døde.

Retten viste til at mannen «under særdeles skjerpene omstendigheten» har vært ansvarlig for «betydelig skade på legeme eller helbred». Han har mot fornærmedes vilje tatt livet av deres ufødte barn og samtidig forsettlig utsatt henne for betydelige fysiske smerter, het det i dommen. Retten fastslo at den for-

nærmede har krav på oppreisningserstatning, og viser til at veiledende norm for oppreisning til etterlatte etter drap er 200 000 kroner.

Liv Kjersti S. Thoresen merker seg at det var skjerpene for straffen at han hadde tatt livet av deres ufødte barn.

– Dette er med på å understreke det ufødte barnets verdi, kommenterer jordmor og generalsekretær i Menneskeverd, Liv Kjersti S. Thoresen.

Ulike meninger om når mennesker får sin verdi

Hele 29 prosent av befolkningen mener at livet får verdi ved befruktning eller når hjertet slår tre uker senere, viser en web-panelundersøkelse som TNS-Gallup har utført for Menneskeverd.

Videre viser tallene at 26 prosent av befolkningen mener at mennesket får sin verdi når fosteret er levedyktig (23-24 uker ut i svangerskapet). Kun 11 prosent mener at barnet får verdi ved fødsel.

Meningene om når mennesket får sin verdi, varierer fra landsdel til landsdel. På Vestlandet mener hele 40,5 prosent av de som svarte at livet får sin verdi i begynnelsen: Ved befruktning (25,7 prosent) og når hjertet slår (14,8 prosent). Svaralternativet «Mennesket får sin verdi når fosteret er levedyktig» får høyest prosentandel av svarene på Østlandet (28 prosent), i Trøndelag (38 prosent) og på Sørlandet (28 prosent). I Nord-Norge er det flest som mener at «menneskets verdi øker gradvis gjennom svangerskapet» (24,5 prosent).

Generelt viser tallene at det er flere kvinner enn menn som mener at mennesket får sin verdi i befruktningøyeblikket og når hjertet slår.

Menneskeverd er glad for at hele 29 prosent mener at livet får verdi helt i starten, da det viser at mange i Norge er enige med oss i at mennesket får sin verdi helt i begynnelsen av svangerskapet.

Deltakerne i undersøkelsen fikk spørsmålet: **Når får mennesket livet sin verdi?** Svarene fordelte seg slik blant de 1015 personene som ble intervjuet:

Ønsker mer lindrende behandling

Går det som Helsedirektoratet foreslår i en ny rapport som ble lagt frem 16. mars, vil flere døende pasienter i Norge få en bedre lindrende behandling. Regjeringen har besluttet å bevilge 10 millioner kroner til oppfølging av fagrapporten, samt 25 millioner kroner til et forskningsprosjekt for å øke kunnskapen om lindrende behandling i kreftomsorgen.

Liv Kjersti S. Thoresen er glad for at lindrende omsorg ved livets slutt er en prioritert oppgave for helse- og omsorgsdepartementet. Hun mener at en økt satsing på lindrende omsorg ved livets slutt vil føre til at færre vil ønske at aktiv dødshjelp skal bli lovlig i Norge. Hun er opptatt av at det er viktig å bygge opp kompetansen og fokuset i helsevesenet rundt lindrende omsorg.

– Mange får god og lindrende behandling på Hospice rundt om i landet. Jeg skulle ønske at «hospice-tankegangen» vil spre seg inn i både sykehus, sykehjem og hjemmesykepleien, sier hun.

Med livshjelp menes at det enkelte menneske skal bli møtt med så god behandling, pleie og omsorg at livet kan oppleves meningsfullt og verdifullt tross begrenset levetid og store endringer i funksjonsdyktighet.

Kunnskap bygger holdninger

Nesten femti ungdommer er samlet for å lære om menneskeverd og etikk. Menneskeverds nye undervisningsopplegg vil bygge gode holdninger hos enda flere ungdommer enn tidligere.

Tekst og foto: **Susanne Dommersnes Sivertsen**

Det er god stemning på Holmlia denne lørdagen. I et rom i kirken holder en gruppe på å avrunde første økt med undervisning. I gangen sitter noen og synger, mens de venter på lunsj. Vi møter ungdomskonsulent Helene Pederstad fra Menneskeverd, som er her for å undervise konfirmanter på Holmlia og Hauketo-Prinsdal i Oslo.

I nesten to år har hun jobbet frem et nytt undervisningsopplegg som bærer navnet «Menneskeverd og Etikk», og som tar for seg etiske spørsmål omkring menneskeverd og abort.

– Vi ønsker å sette nytt fokus på dette temaet, og ser behov for god undervisning og kunnskap som mange ikke har. Abort er fortsatt tabu i 2015 og et vanskelig tema å snakke om, og med dette nye undervisningsopplegget vil vi nå enda flere enn vi har gjort tidligere, forteller Helene Pederstad, mens hun spiser en rask lunsj.

– Jeg forteller mer senere. Nå begynner vi, sier hun, og vi henger på sammen med ungdommene.

Menneskets verdi

Så er konfirmantene klare, og benker seg spent. Ungdomskonsulenten blir presentert og tar ordet. Hun snakker om menneskerettheter, etikk og menneskets verdi. Hun stiller mange spørsmål.

– Hvor mye er du verdt?

– Er du mere verdt hvis du har mange følgere på Instagram? Ungdommene smiler og rister på hodet.

– Hva gir oss verdi? spør Helene.

– Selv om du ikke føler deg bra nok, eller ikke blir invitert med, så ligger verdien din i at du er et menneske, konkluderer hun.

– Men når starter livet?

Spørsmålet ligger litt i luften, før Helene setter i gang en film om fosterets utvikling i svangerskapet. Ungdommene sitter stille og følger godt med.

Et valg for livet

Når filmen er slutt, har de lært mye og får flere spørsmål om menneskets verdi. Flere gutter er aktive i dialogen som oppstår. Temaet kommer over på abort.

– Om du blir uplanlagt gravid, er det bare å ta abort? Og hva er abort? spør ungdomskonsulenten.

Flere prøver seg på en forklaring, før de får se en film om Emilie, som ble gravid som 16-åring og som beholdt barnet. Etterpå er det stille i salen.

– Hvilke muligheter hadde Emilie? Hvorfor var det et vanskelig valg? Spørsmålene fortsetter å utfordre ungdommene, som svarer etter beste evne. En ny filmsnutt overtar oppmerksomheten deres. En gynekolog forklarer med enkle ord hvordan man utfører

en provosert abort, medisinsk og kirurgisk, og forteller om hvilke krav man har på hjelp dersom man er gravid og usikker på hva man skal velge.

Ungdommene vender blikkene mot Helene, som gir dem fakta på aborttall i Norge. En film avslutter

– Abort er et vanskelig tema, men med gode virkemidler vil det være lettere å sette i gang refleksjon, sier ungdomskonsulent i Menneskeverd, Helene Pederstad.

En blanding av fakta og video-innslag fenger ungdommene på kurs.

undervisningen. Den viser en rapper som forteller om hvordan valget om abort har ført til mange vanskelige spørsmål for han i etterkant. Ungdommene går ut med informasjon om hvor man kan henvende seg hvis man skulle trenge støtte i et vanskelig valg.

Vil bygge holdninger

Gruppesamtaler er neste post på programmet, og vi griper tak i Helene for å høre litt mer om det nye undervisningsopplegget.

– Vi ønsker å være en ressurs innenfor temaet menneskeverd og abort, for folk som har ungdommer i sin arbeidskrets. Det nye opplegget vårt vil være et godt verktøy for lærere, konfirmantledere og ungdomsledere, sier hun.

Undervisningsopplegget er et omfattende materiale og kan lastes ned gratis fra hjemmesiden til Menneskeverd. På ressursbanken finnes en ferdig powerpoint som inneholder bilder, spørsmål, filmklipp og informasjon.

– Vi i Menneskeverd vil at dette skal være et allment tilbud. Til nå har 120 ledere bedt om å få undervisningsopplegget, sier Helene Pederstad, og forteller om god mottagelse så langt. Flere har meldt tilbake at særlig filminnslagene gjør inntrykk og engasjerer ungdommene, som får tankene sine satt i gang.

– Abort er et vanskelig tema, men med gode virkemidler vil det være lettere å sette i gang refleksjon. Undervisning på skolen supplert med dette nye opplegget gir en fin bredde i informasjonen om abort. I dette undervisningsopplegget får de høre en side av saken som ikke presenteres, og dermed har de bedre grunnlag for å danne egne holdninger, sier Helene Pederstad, før hun går for å delta i gruppesamtaler med konfirmantene.

3 på kurs:

Hvordan opplevde du undervisningsopplegget? Lærte du noe nytt?

Benjamin Kjølås Jørgensen,
konfirmant 2015

– Jeg lærte noe nytt i dag om hva abort faktisk er, ut fra videoinnslaget der en lege forklarer dette på en god måte. Jeg syntes det var interessant å høre hva de ulike personene i innslagene tenker rundt sin opplevelse av abort.

Kaitesi Ertsgaard,
konfirmant 2015

– Opplegget var flott! Det er viktig å få ungdommer, og spesielt oss jenter, til å reflektere over og forstå at dette med abort er alvor. Det er viktig å vite om ulempene og få grundig forklart hva abort er, slik vi fikk. Jeg syntes det var fint å se videoinnslagene hvor flere meninger kom frem. Det fikk meg til å tenke.

Henriette Felix,
konfirmantleder

– Dette er noe av det beste jeg har vært med på! Jeg syntes det var bra at hun tok for seg forskjellige etiske tema. Spesielt dette med at alle mennesker er like mye verdt, snakket til meg, som har ryggmargsbrokk og er lam fra livet og ned. Jeg følte meg sett og hørt. Vi er alle like mye verdt, med eller uten handicap.

BEHOV FOR ET GODT UNDERVISNINGSVERTKØY?

FOTO: istock

Menneskeverd tilbyr deg et gratis undervisningsopplegg på nett:
Menneskeverd & Etikk. Undervisningen skal bidra til å:

1. Synliggjøre verdien av ethvert menneskeliv fra livets start
2. Bevisstgjøre på og hjelpe ungdommene å reflektere over etiske spørsmål
3. Utruste ungdommene med mot, kunnskap og ferdigheter til å ta gode valg

Hvorfor skal dere bruke Menneskeverd & Etikk i undervisningen?

Det er bred politisk enighet om at antall aborter i Norge må reduseres. Tilgang til godt undervisningsmaterieell, samt holdningskapende arbeid blant ungdom, er viktige tiltak i dette arbeidet. Flere politikere har etterspurt bedre undervisningsopplegg i skolen, og Menneskeverd ønsker å være en sentral aktør på dette feltet. Du kan bidra til reflekterte holdninger blant unge ved å bruke Menneskeverd & Etikk.

Vi ser at undervisningen bevisstgjør ungdommene:

Jeg synes det var et fint foredrag fordi at det er et viktig tema å snakke om. Og at alle mennesker er like mye verdt. Dette var et foredrag som jeg likte veldig godt, det traff meg veldig og noe jeg tenker mye på i etterkant. **Henriette Felix, 16 år**

Menneskeverd & Etikk vil garantert gi deg som underviser et godt verktøy, og ungdommene en spennende og annerledes time!

INTERESSERT?

Kontakt Helene Pederstad på helene@menneskeverd.no eller klikk deg inn på Undervisning i Ressursbanken på våre hjemmesider – www.menneskeverd.no

- Bli med på livredder-kampanjen vår, oppfordrer Audun Rensel i Menneskeverd, og viser til annonsen på baksiden av VERN OM LIVET.

Tekst og foto: **Kristin W. Malmin**

Tema for årets sommerkampanje er «BLI EN LIVREDDER».

– Det å være en livredder er noe alle kan være, og jo flere vi blir, jo flere liv kan vi redde. Vi ønsker å si ja til livet, og å bringe kunnskap om menneskeverd ut. Når vi får flere støttespillere, kan vi fortsette Menneskeverds viktige arbeid for å fremme livsrett, likeverd og livshjelp for alle.

– Hva gjør Menneskeverd med gavene som kommer inn?

– Menneskeverds arbeid driftes kun på gaver og medlemskontingenter. Jo flere medlemmer, jo mer kan vi gjøre. Om gaver og medlemstall økes, kan vi nå flere enn de 4500 ungdommene vi underviste om menneskets verdi i fjor. Da kan også budskapet vårt nå enda lenger enn i de 50 forskjellige mediekkanaler vi var i fjor. Vi arbeider også med å legge frem gode forslag om hvordan vi kan verne og løfte frem menneskets verdi til politikere og samfunnsledere.

– Møt oss på stand i sommer!

Denne sommeren er Menneskeverd til stede på flere stevner enn noen gang tidligere. – Vi ønsker å nå enda lenger ut med det livsviktige budskapet vårt, og å få enda flere med på laget, forteller Audun Rensel, markeds-konsulent i Menneskeverd.

– I fjor nådde Menneskeverd målet om å bli over 10 000 medlemmer. Hva er målet for i år?

– Når sommeren er over, håper vi å ha blitt 11 000 medlemmer. Jo flere vi er som står sammen, jo sterkere stemme vil vi være i samfunnet, svarer Rensel.

Markedskonsulenten ønsker å takke hvert enkelt medlem for den støtten de gir til livsvernarbeidet.

– Det setter vi enormt stor pris på. Jeg vil utfordre deg til å tenke på deg selv som en livredder – både gjennom å være et godt eksempel for menneskeverdet, og å ved å støtte arbeidet vårt med gaver. Møt oss på stand i sommer! oppfordrer Audun Rensel.

Menneskeverd vil være til stede på følgende stevner: **Sommer i Sør**, Grimstad, **Skjærgårds-festivalen** på Risøya, **Oase** i Kristiansand, **Sommerstevnet** og **U-festivalen** på Hedmarktoppen, Hamar, **NLMs generalforsamling** i Randaberg, **UL** (NLM Ungs landsmøte) i Randaberg, samt **Arendalsuka** i Arendal.

Familien Kalvenes
stortrives på Frambu.
Mamma Gjertrud,
pappa Erik og barna
Frida, Andreas og
Rasmus oppholder
seg gjerne i
lekeområdet.

– Her får vi snakke med familier som

har det som oss

Familien Kalvenes fra Austevoll stortrives på Frambu – Senter for sjeldne diagnoser. – Her på Frambu slapper vi av sammen med mennesker som opplever mye av det samme som oss, forteller mor Gjertrud (39) mens familien på fem er samlet rundt lunsjbordet.

Tekst og foto: **Brita Skogly Kraglund**

Rasmus, familiens treåring, har Kleefstras syndrom. I Norge er det bare registrert ti andre med samme diagnose. Rasmus er yngst. Den eldste er rundt tretti.

Sammen med mamma og pappa Erik (46), storesøster Frida (11) og storebror Andreas (8) er Rasmus på sitt andre

Frambu-opphold.

– Forrige gang var vi på en samling for barn med ulike diagnoser med kromosomavvik. Nå har Rasmus fått diagnosen sin, og det kjennes godt å være sammen med mennesker som deler den, mener foreldrene.

På Frambu, som ligger sør for Oslo, blir de voksne kurset og får snakke med fagfolk. Rasmus blir ivaretatt av praktikanter i barnehagen, mens Frida og Andreas går på skole og får hyggelige opplevelser sammen med nye venner som også har en søster eller bror med syndromet.

– Andreas, her er te. Jeg skal drikke te i dag, sier en av dem når han kommer til bordet og vil ha med seg kameraten.

Men både han og storesøster blir sittende for å fortelle hvordan de opplever livet og utfordringene med lillebror.

– Vi leker og triller ball til hverandre, sier Frida.

– Han er så glad i ball. Vi leketuller og lekesloss. Da han var så syk, sa jeg ofte «Rasmus må bli frisk, Rasmus må bli frisk». Vi var kjemperedde for å miste ham, sier Andreas.

– Og vi heier på ham hele tiden, legger begge til.

Mens Andreas forsvinner fra bordet med en av sine nye kamerater, begynner Frida å underholde Rasmus.

– *Lille Petter Edderkopp*, synger hun mens hun gjør bevegelsene som hører til sangen. *Hjulene på bussen* hører også med til repertoaret.

Broren smiler og viser enorm glede og hengivenhet til søsteren som aldri blir lei av å være sammen med Rasmus.

– Hun er rene Mor Teresa, kommenterer mor.

Det er hun som snakker mest når fortellingen om Rasmus skal formidles. Pappa har det travelt med å ta seg av treåringen.

Var mye syk

– Etter et svangerskap og fødsel som gikk etter boken, opplevde vi en baby som var mye syk. Han tok til seg lite næring. Sugeevnen hans var dårligere enn hos de to eldste. Men da jeg tok det opp på helsestasjonen, fikk jeg bare beskjed om å gi tillegg, forteller hun.

Da han var to måneder, ble lillebror hasteinnlagt på sykehus. Rasmus var dehydrert, og han hadde også flere pustestopp.

– Vi fryktet at vi skulle miste ham, legger pappa til.

Det ble oppdaget at babyen hadde kjempehøy gane. Når han fikk spesialflaske, drakk han.

Men bekymringene slapp ikke taket. Noen begynte å snakke om spesielle ansiktstrekk. Og selv om familien følte at utviklingen ikke stemte, var helsestasjonens svar fortsatt «Noen er sene».

– Vi var aldri hysteriske, men siden vi hadde to andre barn å sammenligne med, følte vi at noe ikke stemte. Til og med min mamma reagerte på at det var noe med barnebarnet, uten at hun sa noe, forteller Gjertrud.

Letelse å få diagnose

Da Rasmus var et år, orket ikke familien å vente lenger. De ble henvist til Haukeland universitetssykehus, til Christian Sommerfeldt. Etter mye testing ble diagnosen stilt i mars 2013.

– Selvsagt var vi lei oss for at det var noe galt, noe han og vi skal leve med hele livet. På samme tid var diagnosen en lettelse. Vi visste at noe var galt, og diagnosen åpnet mange muligheter.

Søsknene skjønte ikke helt hva syndromet innebar.

– Men vi fortalte det til vennene våre, og vi bor på en liten plass der alle kjenner alle. Lokalavisen skrev om oss også.

– *Hva sier vennene deres?*

– De synes det er greit, og alle synes han er så skjønn. Ingen erter, og hadde noen gjort det, hadde jeg sagt fra, forsikrer Frida.

Nå går Rasmus i barnehage der han får fysioterapi og trening med spesialpedagog. Han har også tre assistenter som bytter på å ta seg av ham. →

Storesøster Frida elsker å underholde Rasmus. Gjerne med bevegelsessanger.

Kleefstras syndrom

Kleefstras syndrom er en sjelden tilstand og skyldes som regel en nyoppstått genfeil. Vi kjenner bare til i overkant av ti personer med diagnosen i Norge, men tilstanden er trolig underdiagnostisert.

Syndromet kan blant annet gi varierende grad av utviklingshemning, forsinket eller manglende språkutvikling, slapp muskulatur, tilbakevendende infeksjoner, spisevansker, epilepsi og problemer med søvn og atferd. Motorisk utvikling er forsinket, men de fleste lærer etter hvert å gå. Ulike typer hjertefeil kan også forekomme.

Voksne med diagnosen kan ha episoder med apati, aggresjon, autistiske trekk og/eller psykoser eller andre psykiske vansker.

Kilde: www.frambu.no

– I tillegg har vi avlastning. Ei god venninne har ham en natt i uka og en helg i måneden.

Besteforeldrene hans bor nesten vegg i vegg. Det er en styrke. Han kan dra dit hvis vi skal noe.

Ekteparet Kalvenes fikk vite om Frambu mens de var på Haukeland Universitetssykehus. Selv om de er på sitt andre opphold, kommer de gjerne igjen.

– *Hvor viktig er oppholdet på Frambu for Rasmus' søsken?*

– De slapper av, har det gøy og er med på masse aktiviteter. Her får de snakke med både psykologer og andre barn som har søsken med samme diagnose. De får satt ord på følelsene sine, og ser at andre også har det tøft, mener mor.

– *Hva opplever dere som det viktigste på Frambu denne gangen?*

Svaret kommer kjapt og kontant:

– Praten med de andre foreldrene. Vi utveksler erfaringer fra hverdagslivet, og kan gi hverandre tips og råd. Forelesninger med paragrafer er også nyttige, men ikke så interessant. Det

viktigste er samtalene med foreldre og fagpersoner, sier far.

– *Hva tenker dere om framtida?*

– Den vil vi helst ikke tenke på. Vi ser at mange i skolealder klarer seg bra og kan gjøre seg forstått. Rasmus har jo ikke noe talespråk, men jeg håper det kommer, for det er så viktig, påpeker mor.

I en berg- og dalbane

Foreldrene vet at barn med Kleefstras syndrom er veldig ulike når det gjelder utvikling.

– Derfor er det ikke så lett å se hvor veien går. Vi har ofte en følelse av å være på en berg- og dalbane. Nå som han blir litt eldre, ser vi at forskjellene fra barn med normal utvikling blir større. Det er sårt.

– *Blir det mange tårer mens dere er her?*

– Nei, ikke så mange. Det har ikke vært så mange i det hele tatt. Sånn er livet. Det finnes verre skjebner, selv om vi har fått en ekstra oppgave. ●

Retts på sak:

Svein Aarseth, leder i Rådet for legeetikk

– Aktiv dødshjelp strider mot vår grunnholdning til oppgaver og behandling, sier Svein Aarseth.

Leger skal hjelpe, lindre, trøste – aldri skade

1. Som leder i Rådet for legeetikk er du opptatt av debatten om eutanasi/aktiv dødshjelp. Hvorfor er denne saken viktig for dere?

– På dette området er legeetikken uendret fra Hippokrates' dager. Vi skal hjelpe, lindre, trøste – aldri skade. Vi mener at verdighet i møtet med døden ligger i å ivareta både den døende og de pårørende på en god måte. God lindrende behandling vil gjøre nettopp dette – det dreier seg om mye mer enn smertelindring. Og ja, dette er et område der helsepersonell kan og bør bli bedre, og målet må være et godt tilbud til alle som trenger det.

2. En ganske fersk meningsmåling viser at over femti prosent av befolkningen er positive til innføring av aktiv dødshjelp, mens de fleste politikere er imot. Hvorfor tror du det er sånn?

– Det kommer nok an på hvorledes spørsmålene stilles. For eksempel: Dersom du var døende med ulidelige smerter, ville du da ønske hjelp til å få dø? Mange ville nok svare ja. Fra andre land vet vi at tap av autonomi og det å bli avhengig av andre, er vanskelig. Det samme gjelder det å være til byrde og frykt for smerte og ensomhet. Politikere må også tenke konsekvens: Hvem skal få «tilbudet», hvem skal utføre det, hvem skal bestemme?

3. Meningsmålinger viser også at ansatte i helsevesenet er mye mer kritiske til aktiv dødshjelp enn menigmann. Hva er grunnen til det?

– Jeg tror det er flere grunner. Den viktigste er at det strider mot vår grunnholdning til oppgaver og behandling. Vi ser jo at her vil det være mange gråsoner og dilemmaer, og vi er redd for skrånplaneeffekten, det at stadig nye grupper blir inkludert.

4. Dere har klaget en TV-dokumentar om assistert selvmord inn for PFU. Hvordan synes du mediene i Norge forholder seg til tematikken rundt aktiv dødshjelp?

– En fersk spørreundersøkelse har jo vist at journalister i utgangspunktet ofte er positive til aktiv dødshjelp og legeassistert selvmord. I denne sammenhengen mener vi et selvmord er et selvmord. Det blir et paradoks at man på den ene siden har handlingsplaner for å forebygge, mens andre selvmord på en måte skal være noe man ønsker. Man kan tenke seg at dette får betydning for hvorledes stoffet journalistisk blir presentert. Vi vet at omtale av selvmord kan trigge sårbare personer til å begå selvmord. Derfor mener Vær Varsom-plakaten til forsiktighet. Dersom man legger dette til grunn, mener jeg journalister kritisk bør tenke gjennom hva de formidler.

Ordforklaringer:

Aktiv dødshjelp: En fellesbetegnelse for eutanasi og legeassistert selvmord.

Eutanasi: En leges intenderte (tilsiktete) drap på en pasient ved å injisere medikamenter, på personens frivillige og kompetente forespørsel.

Legeassistert selvmord: En leges intenderte (tilsiktete) hjelp til en person i dennes selvmord, ved å skaffe til veie medikamenter som vedkommende kan innta selv, på personens frivillige og kompetente forespørsel.

- Jeg er mot innføring av aktiv dødshjelp, selv om jeg kan forstå desperasjonen og fortvilelsen mange kan føle, sier Ole Paus.

– Hvert menneske er ukrenkelig

– Menneskeverd er et helt sentralt begrep. Hvert enkelt menneske er ukrenkelig, sier artisten Ole Paus. Han er en av organisasjonen Menneskeverds nye ambassadører.

Tekst: **Kristin W. Malmin** Foto: **Siv Dolmen**

Kanskje forbinder du han med visesang og jazzmusikk, og med satiriske og samfunnsrefsende tekster. Eller med sangen «Mitt lille land», som nærmest ble en nasjonalhymne etter 22. juli 2011. Når vi møter den landskjente artisten til en prat i en sofa på Hotel Bristol i Oslo, er det menneskeverd i vårt eget, lille land han brenner for. Og det er ikke lite Ole Paus engasjeres av. Asylbarna og politikeres unnskyldighet, de ufødte og de gamle, for å nevne noe.

– Hvorfor sa du ja til å bli ambassadør for Menneskeverd?

– Fordi menneskeverd er et sentralt begrep. Hvert enkelt menneske er ukrenkelig, svarer Paus.

Han mener at vi alle er ansvarlige for det vi ser.

– Det er mye mer forpliktende enn den floskelen politikerne bruker om at «alle har krav på å bli sett». Når vi alle er ansvarlige for det vi ser, da snakker vi menneskeverd.

Spilte på Livsvernprisen

Paus har hatt kontakt med organisasjonen Menneskeverd tidligere. Blant annet var han en av artistene som bidro da ekteparet Lippestad fikk Livsvernprisen i 2014.

– Jeg ble veldig glad for å bli spurt. Jeg har stor respekt for Lippestad. Tenk hvor fint det ville vært hvis også politikere praktiserte menneskeverd, slik som Lippestad gjør. Da ville det bli mye mindre forskjell mellom mennesker på alle plan. Og større

synlighet for dem som trenger det.

– *Hvem trenger det mest?*

– Alle de usynlige. Når vi har en så stor grad av fattigdom i dette landet ... det er så mange som trenger oss, rett og slett. Asylbarna, romfolket, nevner Paus.

– Dessuten bør de aller eldste i større grad bli en sentral del av samfunnet. Jeg tror de virkelig utstøtte gruppene av nordmenn, det er de ufødte og de gamle.

– De kan man skalte og valte med. De er ofre for mellomgruppens beslutninger. De har ingen råderett over sine egne liv. Det at vi behandler dem som vi gjør, er med på å gjøre at vi forfaller som sivilisasjon.

– Livet er hellig

Ole Paus er ambassadør for verdien Livshjelp, som er det motsette av aktiv dødshjelp.

– *Hva tenker du om aktiv dødshjelp?*

– Jeg kan forstå at noen ønsker det. Desperasjonen, lidelsen, og at det å vente på en utydelig død der fremme kan være vanskelig.

Paus velger ordene med omhu.

– Jeg vil aldri i verden bebreide noen som ønsker det. Det jeg vil hevde, er at det viktigste er det livet man lager før døden. Og da må alderdom og sykdom bli inkludert i det livet. Gamle og syke er en del av menneskeheten som vi alle er en del av.

– Jeg er mot innføring av aktiv dødshjelp, fortsetter Paus. – Samtidig som jeg er imot selvmord. Selv om jeg ikke vet nok om hvordan det er å være i den situasjonen. Jeg kan bare forsøke å være så medfølelse som jeg kan. Du kan ikke hindre mennesker i å ta sitt eget liv. Men derfra – til å gjøre det til en del av det norske sosialvesenet, det er et veldig sprang.

– Dette blir på en måte et motstykke til surrogat-debatte, fortsetter Paus.

– Vi kan avslutte livet, men det er ikke det samme som å ha rett til å gjøre det.

Paus har selv kjent mennesker som har hatt «en fryktelig diagnose» som de visste var terminal.

– Alle snakket om at de «kjente noen som kunne hjelpe dem» til å avslutte. Men ingen av dem gjorde det. Min erfaring er at livet er hellig for dem som har det.

– En dame jeg kjente, var alvorlig syk av kreft. Så syk at hun ønsket å avslutte livet, noe hun fikk muligheten til. Men hun bestemte seg.

– *Hva tror du var grunnen til det?*

– Du vet ikke hva du har før du har sagt ja til å miste det.

Vil forandre samfunnet

Når Paus snakker om livshjelp, utfordrer han oss til å tenke over hvordan den enkelte av oss kan forandre samfunnet slik at vi føler ansvar for hverandre.

– Det er all mulig grunn til å være sjenert overfor en slik ambassadørrolle jeg nå har fått i Menneskeverd. Jeg er en helt vanlig fyr. Jeg kan stå foran speilet og si – her er det litt av hvert å ta tak i. Men samvittigheten, den har jeg med meg. Den bør alle ha med seg, sier Paus, og fremhever neste setning:

– Det å være menneske i et samfunn er en ren omsorgsøvelse. Enten du vil eller ei.

– Skal jeg hjelpe deg? spør han servitrisen på Bristol som balanserer et Brett med kopper, glass med vann og en kanne med kaffe som hun plasserer på bordet vårt.

Paus drikker kaffe og reflekterer over hvem som er helter i dagens samfunn.

– Det er de som driver med penger og de som driver med idrett. Jeg unner dem lykke og medgang, men verdien i et menneskeliv ligger ikke i den ytre suksessen. Det er en del mennesker i landet vårt som gjør veldig mye uten at de blir helter, som Petter Skauen for eksempel. Noen ganger lurar jeg på hvordan det står til med verdiskalaen vår.

– Men plutselig blir vi minnet om at vi er et samfunn. Som da vi gikk i rosetog. Da lovet vi å ta vare på hverandre i vårt lille land. Hold fast i det, oppfordrer Paus.

De virkelig utstøtte gruppene av nordmenn, det er de ufødte og de gamle. De har ingen råderett over sine egne liv.

En verden for de svake

Han har selv vært av dem som har trengt mye omsorg og støtte. Da han bare var fire år gammel, døde moren.

– Det var en tante som passet på meg. Som barn hadde jeg et snev av polio. Selv om jeg ikke

kunne spille fotball på samme måte som de andre guttene, gav min tante meg en verden hvor jeg hele tiden var sterk nok.

– Hvis du ser at noen er svak – gi dem en verden der de er sterke nok, sier Ole Paus. ●

Tilhører vi glasurgenerasjonen?

Ungdomsgenerasjonen blir i dag omtalt som «glasurgenerasjonen». Det påstås at vi lever på godene til de som har bygget landet vårt. Det sies vi kun er opptatt av vår egen frihet, og vi blir kritisert for mangel på ansvarsbevissthet overfor fellesskapet. Identifiserer vår generasjon seg med denne tiltalen?

Tekst: **Elisabeth Qvale Hovland** – trainee i Menneskeverd Foto: **Istock**

Samfunnsvitere hevder vi «susen» gjennom livet uten tilhørighet og ansvarsfølelse for det kollektive. Jeg oppfatter at dette til dels er feil. I jobben som trainee i Menneskeverd har jeg det privilegium å reise rundt og undervise ungdom. Når jeg underviser om «Menneskeverd og etikk», hvor det skapes rom for tabubelagte spørsmål, ser jeg en annen holdning. Jeg møter ungdom som har meninger, men mangler arenaer for samtalen. Jeg opplever motspørsmål, engasjement og undring over hvorfor ting er som de er. Jeg ser ungdom som ikke mener det nødvendigvis finnes en fasit, men de har et ønske om forståelse og mer kunnskap.

Likeverd er en av grunnpilarene til Menneskeverd. De fleste av oss er opptatt av rettighetene våre, og en verdi som likestilling. Samtidig ser vi tall i Norge som viser at ni av ti kvinner velger å ta abort når de får informasjon om at barnet har Downs Syndrom. Hvordan skal vår generasjon forholde seg til det? I hvilken grad tar vi ansvar for samfunnet vi lever i, slik at de viktigste verdisakene blir satt på dagsorden? Hvordan skal vi engasjere oss for de sakene som bevarer fundamentet som Norge har blitt bygget på?

Jeg er overbevist om at svaret ligger i bevisstgjøring hos de

menneskene vi møter. Helt konkret betyr det at du og jeg, og organisasjoner som Menneskeverd og andre organisasjoner som kjemper i fronten for verdiskapning i samfunnet, tar ansvar og går først. Jeg kan ikke understreke nok viktigheten av å være synlige og være en stemme i det offentlige. Jeg tror «glasurgenerasjonen» sakte, men sikkert tar et mangesidig oppgjør med det som blir sagt om oss: At vi ikke har en kollektiv fellesskapsforståelse. Vi ser flere og flere stå opp for de verdiene de ser er viktige. Vi ser flere og flere unge som velger å bli medlem i Menneskeverd og støtter oss i arbeidet vi gjør. Nettopp fordi vi som ungdomsgenerasjon våkner opp og ser viktigheten av å bevare de verdiene vi står for, som nå er truet.

For at vi skal kunne fortsette det viktige arbeidet vi gjør, trenger vi alltid flere stemmer. Det kreves ikke så mye av den enkelte av oss, men har en uvurderlig effekt. Stå opp mot uretten der hvor du bor, og stå sammen med oss for alle de små skritt som kan bety forskjellen mellom liv og død.

Elisabeth Qvale Hovland

Vil du ha nyhetsmail?

Med jevne mellomrom sender Menneskeverd ut nyhetsmail til sine medlemmer. Men vi mangler e-postadressene til mer enn halvparten av medlemmene våre. Om du er av dem som ønsker å få nyhetsmail fra oss, send oss en e-post der du skriver en setning om at du ønsker nyhetsmail fra Menneskeverd, og send den til:

post@menneskeverd.no

Menneskeverd klager til PFU

To ganger i år har Menneskeverd sendt inn klager til Pressens Faglige Utvalg (PFU) på dokumentarer om aktiv døds-hjelp. Den første klagen ble sendt inn i januar. Bakgrunnen var at TV2 la ut på sine nettsider en dokumentar som i detalj viser at et selvmord blir gjennomført. Klagen ble kun tatt opp til forenklet behandling, da PFU mente at filmen ikke brøt med god presseskikk.

I begynnelsen av mars viste NRK Brennpunkt en dokumentar som også handlet om assistert selvmord, denne gangen om en norsk person. «Den siste reisen» fulgte lungesyke Siv Tove Peder-sen til Sveits. Hovedpunktene i Men-neskeverds kritikk handler for det første om at dokumentaren bryter med Vær Varsom-plakatens regler for omtale av selvmord. For det andre har NRK unnlatt å ta med informasjon om hvordan man kan få hjelp hvis den som ser doku-mentaren selv sliter med tanker om å ta sitt eget liv. For det tredje mener vi at den totalt mangler kritiske røster til det hovedpersonen i filmen har valgt å gjøre – den kunne for eksempel ha tatt med hvilke muligheter hun hadde hatt i norsk helsevesen.

PFU har fått inn flere klager på dokumentaren, blant annet fra Rådet for legeetikk og Rådet for sykepleie-etikk. Menneskeverd har fått signaler om at saken vil bli tatt opp til full be-handling i PFU, trolig i juni.

Menneskeverd får ambassadører

Geir Lippestad (bildet) og Ole Paus er Menneskeverds første ambassadører. Deres oppgave er å være et positivt ansikt utad for organisasjonen. Lippestad er ambassadør for verdien likeverd.

Vi tror at våre ambassadører vil være med på å gjøre Menneskeverds stemme i samfunnet enda sterkere.

Menneskeverd

Fakta om organisasjonen Menneskeverd

- **I 2014 nådde Menneskeverd en viktig milepæl: Vi ble over 10 000 medlemmer. Per i dag er vi rundt 10 500 medlemmer. Vi fortsetter å vokse!**
- Hensikt: Menneskeverd jobber aktivt for å styrke vernet om menneskelivet fra befruktning til naturlig død, og for spesielt sårbare grupper.
- Visjon: Et samfunn som prioriterer livsrett, likeverd og livshjelp høyest.
- Motto: Et liv – uendelig verdi.
- Kjerneverdier: Være proaktiv, vise respekt, være ærlig, være grundig.
- Virksomhetsidé: Menneskeverd har to hovedroller.
1: Aktiv formidling i det offentlige rom med sikte på å bygge kunnskap og holdninger, og motivere til innsats for vern av menneskeverdet.
2: Være et kompetansesenter for dem som søker kunnskap om aktuelle temaer knyttet til menneskeverdet.
- Menneskeverds drift finansieres kun av medlemskontingenter og gaver.
- På hjemmesiden vår, www.menneskeverd.no, legger vi ut aktuelle artikler om temaene vi brenner for.
- Vi er på Facebook, Twitter og Instagram – følg oss!

Vinner av quiz

Den heldige vinner av Menneskeverds quiz om livets begynnelse, er **Kerstin Helena Meyer**. Hun får en iPad mini i posten. Gratulerer!

BLI EN LIVREDDER!

Menneskeverd jobber aktivt for å fremme verdien av menneskelivet fra befruktning til naturlig død.

Gi en gave til Menneskeverd,
og du kan være med på å redde liv!
Send sms: **LIVREDDER** til **2160** og gi **100 kr!**
Et liv – uendelig verdi

Send sms **LIVREDDER** til **2160** (100kr)

Menneskeverd.no
Et liv – uendelig verdi